

*АТАШКАДЕ Руслана Вадимівна,
Державний університет телекомунікацій,
м. Київ*

ФУТУРОШОК У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ: ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИЙ АСПЕКТ

Ми живемо в унікальну епоху, не схожу на жодну попередню. Прискорений прогрес, постійний розвиток техніки та нових технологій, розвиток інформатизації та комп'ютеризації. Якщо попередні покоління могли орієнтуватись на традиції, норми поведінки, які передавались та були актуальними, сьогодні вони вже не діють.

Шок від майбутнього (футурошок) – це шок від зіткнення людини з майбутнім, зумовленого змінами в усіх сферах життєдіяльності – економічній, політичній, соціальній, культурній. Відомий філософ О. Тоффлер вважає, що невідповідність до цих уже реально існуючих змін, є основною причиною стресів і неврозів в сучасному суспільстві. Нові незвичні субкультури і стилі життя, політика, забави і вищий пілотаж об'єднують стрімкий потік змін, які впливають на зміну засад суспільства, цінностей, ідеології. Завдяки футурошоку, майбутнє входить в життя людини, порушує її звичне існування, адаптуючись до змін і виробляє здібності контролювати час. Це підкреслює неоднозначність і багатоваріантність майбутнього, вироблення різноманітних сценаріїв, своєрідний характер майбутнього розвитку подій.

Різні уявлення про майбутнє суспільства зумовлені соціокультурними традиціями, рівнем розвитку культури і техніки і особливою зумовленістю досліджуваних пошуків. Концептуалізуючи свою методологію відповідно до предмета (дослідження майбутнього), футурологія розробляє й застосовує різноманітні методи і принципи аналізу соціально-історичних, політичних, ідейних, технологічних, релігійних та ін. тенденцій і вірогідних наслідків їх реалізації з метою передбачення і прогнозування подій, перетворень, катаклізмів, змін, здатних радикально вплинути на умови життя людини і на стабільність (нестабільність) існуючих суспільних форм; моделювання певного

образу майбутнього як альтернативи теперішньому і основи практичної діяльності.

У роботі «Шок майбутнього» О. Тофлера приводяться докази того, що прискорення ходу історії само собою має наслідки, незалежно від напрямів трансформацій. Прискорення темпу подій, що відбуваються, і скорочення часу реакції на них викликають певні наслідки, не пов'язані з тим, як сприймаються ці зміни, – позитивно, або негативно.

Кардинальні зміни можуть захлеснути людей, організації і навіть цілі країни, що веде до дезорієнтації і руйнує здатність ухвалювати розумні рішення, необхідні для адаптації.

Особистість майбутнього неможливо змалювати в термінах попередньої цивілізації, адже йдеться про переверот в усьому внутрішньому світі людини, який позначиться на її свідомості й підсвідомості.

Футурошок викликаний новими явищами, які виникають в сучасному суспільстві: зростаючі темпи самогубства серед молоді, алкоголізму, психологічної депресії, вандалізму, злочинів, психічних розладів, емоційних стресів, знервованості, психічних фрустрації, амбівалентності особистості. Футурологічним прогнозам властиве глибоке усвідомлення катастрофічності сучасної цивілізації (глобальні проблеми, руйнівний вплив на людину техногенного суспільства, небезпека ядерної війни).

Водночас футурологія цього періоду відображала наявність стану фрустрації (краху всіх націй і віри в майбутнє, страху перед майбутнім, котрий за умов швидкої зміни (модифікації) суспільства стає феноменом повсякдення і в умовах якого людині важче адаптуватись до соціальної реальності. Однак, що створення футурологічних проектів відкриває шлях до масового пробудження соціальної уяви та активного включення громадян до процесу історичної творчості. Футурологія здійснює моделювання майбутнього як альтернативи сучасності.

Отже, футурошок призводить до різних стресових станів сучасної особистості. По-перше, виникає культурний шок, тобто відчуття втрати,

ізоляції, самотності, апатії, причиною якого стає пере стимулювання нервової системи шляхом різкої зміни оточення. По-друге, інформаційне перенавантаження, як результат надзвичайно великої кількості інформації та швидкості її обробки, що, в свою чергу, послаблює здатність мислити та приймати зважені рішення. По-третє, стрес прийняття рішень, що є результатом «супервибору».

*БЕЗДРАБКО Валентина Василівна,
Київський національний університет
культури і мистецтв, м. Київ*

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ДИСКУРС У ДОКУМЕНТОЗНАВСТВІ: НОВІТНІ ТЕНДЕНЦІЇ ЧИ ПОВЕРНЕННЯ ДО ВІДОМОГО

30 квітня 2016 р. виповнилося 100 років від дня народження автора терміну «біт», американського інженера-електротехніка, математика Клода Елвуда Шеннона, котрого називають батьком теорії інформації. Свій «титул» він здобув після того, як 1948 р. у часописові «Bell System Technical Journal» була оприлюднена розвідка «*Математична теорія зв'язку*» («*A Mathematical Theory of Communication*»), що стала засновковою для сучасних теорій і технологій обробки, передачі, зберігання інформації та спричинила лавину публікацій у всьому світі, пов'язаних із її дослідженням у різних вимірах.

У Радянському Союзі його праці з'явилися в перекладі на початку 1960-х рр., коли неймовірно зросла популярність інформаційних наук, кібернетики [11]. Тоді ж переживає становлення документознавство як наука про документ і документально-комунікаційну сферу діяльності суспільства. Вплив інформатики і кібернетики (теорій інформації, оптимального управління) на розвиток документознавства є безперечним і давно визнаним хрестоматійним фактом [9, с. 31]. Це пояснюється через призму теорії документа, що базувалась на розумінні його як матеріального об'єкта, спеціально створеного для збереження, передачі *інформації*. У тій чи іншій мірі цьому присвячені праці Г.Г. Воробйова, Р.С. Гіляровського, О.І. Михайлова, А.В. Соколова, А.І. Чорного, Г.М. Швецової-Водки та багатьох інших дослідників, котрі